

Roszczenia zwrotne na skutek uprawnionej realizacji gwarancji na pierwsze żądanie

Realizacja gwarancji na pierwsze żądanie, a więc wypłata przez gwaranta sumy gwarancyjnej na skutek żądania złożonego przez beneficjenta, jest zazwyczaj zdarzeniem stanowiącym źródło dalszych rozliczeń pomiędzy zaangażowanymi stronami, tj. stronami gwarancji i jej zlecenia oraz stosunku podstawowego. Celem opracowania jest ogólne przedstawienie roszczeń występujących w przypadku wypłaty na skutek uprawnionego żądania.

ŁUKASZ PRZYBOROWSKI

Opracowanie dotyczy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej płatnej na pierwsze żądanie. Choć nie jest to instytucja uregulowana ustawowo w sposób kompleksowy, to jednak w polskiej praktyce kontraktowej ukształtował się pewien model tego stosunku prawnego, który został przyjęty i w pewnej mierze zinstytucjonalizowany przez orzecznictwo¹. Stosunek gwarancji istnieje pomiędzy gwarantem (bankiem, zakładem ubezpieczeń), który zobowiązuje się do zapłaty na rzecz beneficjenta gwarancji w przypadku wystąpienia określonego zdarzenia (zdarzenia gwarancyjnego)². W rozpatrywanych sytuacjach zdarzeniem takim jest najczęściej niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania przez dłużnika wobec beneficjenta gwarancji (wierzyciela) w innym stosunku prawnym (stosunek podstawowy, np. umowa najmu, umowa o roboty budowlane).

Charakterystyczne dla omawianej gwarancji jest to, że obowiązek zapłaty przez gwaranta aktualizuje się z chwilą zaistnienia przewidzianych w dokumencie gwarancji przesłanek formalnych wypłaty, tj. złożenia przez beneficjenta żądania zapłaty oraz ewentualnie innych oświadczeń, względnie przedłożenia dokumentów, które wskazują na zaistnienie zdarzenia

¹ Por. przede wszystkim kształtujące praktykę orzeczniczą: uchwałę (7) SN z 16.09.1993 r. (III CZP 16/93), OSNCP 1993, nr 10, poz. 166 (zasada prawna) oraz uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej SN z 28.04.1995 r. (III CZP 166/94), OSNC 1995, nr 10, poz. 135; w ostatnim czasie podsumowując np. wyrok SN z 21.08.2014 r. (IV CSK 683/13), *Monitor Prawa Bankowego* 2015, nr 10, s. 37. Zob. również art. 80 i n. ustawy z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2357, ze zm.), dalej: „p.b.”.

² Por. ogólnie G. Tracz, *Umowa gwarancji ze szczególnym uwzględnieniem gwarancji bankowej*, Kraków 1998; M. Bączek [w:] *System prawa handlowego. Prawo umów handlowych*, t. 5 (red. M. Stec), Warszawa 2017, s. 1231 i n.; Ł. Przyborowski [w:] *System prawa handlowego. Prawo umów handlowych*, t. 5A (red. M. Stec), Warszawa 2020, s. 503 i n.